

Тема 4. Психологічна характеристика діяльності

Заняття 4

План заняття

- 1. Сутність діяльності**
- 2. Психологічна структура діяльності**
- 3. Освоєння діяльності**
- 4. Основні види діяльності**

Сутність діяльності

Діяльність людини - це свідома активність, яка виявляється в системі доцільних дій, спрямованих на досягнення поставленої мети.

Свідомий характер людської діяльності виявляється в її:

- плануванні,
- передбаченні результатів,
- регуляції дій,
- прагненні до її вдосконалення,
- доборі найкращих та найефективніших засобів,
- використання досягнень науки тощо.

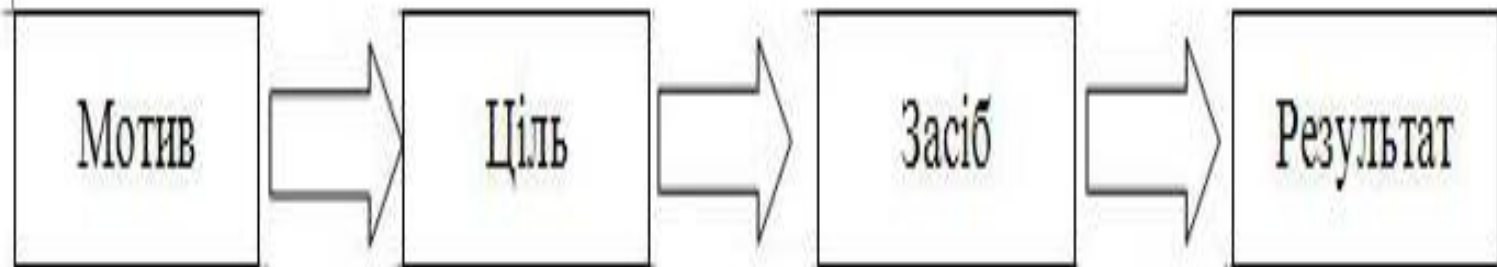
Сутність діяльності

ДІЯЛЬНІСТЬ – це внутрішня і зовнішня активність людини, яка спрямована на особистісні зміни, трансформацію предметів та явищ залежно від потреб людини, а також створення нових.

Психологічна структура діяльності

Традиційно відокремлюють два рівні психологічної структури діяльності: мікроструктуру й макроструктуру.

Мікроструктура діяльності: мотив - ціль - спосіб, засіб - результат. «Навіщо робити?», «чому робити?», «чим і як робити?», «що вдалося зробити?»

Психологічна структура діяльності

- Системоутворювальним чинником діяльності є **мотив**. При цьому, як правило, діяльність полімотивована, тобто її спонукає багато мотивів, їхня ієрархія. Провідні мотиви здебільшого визначають спрямованість діяльності. Однак у певних ситуаціях на неї можуть впливати мотиви, які не мали спочатку спонукальної сили.
- Діяльність є сукупністю **дій**, кожна з яких має свою **мету**. Отже, мета є системоутворювальним чинником дії.
- Дія є одиницею аналізу діяльності, тому що містить усі її ознаки, а отже, містить акт свідомості - постановку та утримання мети, спрямованість поведінки.
- Діяльність є системною якістю сукупності дій. Аналіз діяльності відбувається через аналіз її дій.

Психологічна структура діяльності

- **МЕТА** - це те, чого прагне досягнути людина, те для чого вона працює, долаючи труднощі й перешкоди, чого хоче досягти у своїй діяльності. Отже, без мети не може бути свідомої діяльності.
- **Цілі** людської діяльності породжуються суспільним життям, умовами, у яких вона живе, і залежать від ролей, які виконує людина, суспільних доручень, від її розвитку та індивідуальних особливостей.

Цілі бувають близькі та віддалені. Віддалена мета реалізується в низці ближчих, часткових цілей, які крок за кроком ведуть до реалізації віддаленої мети, яку висувають на далеку

Психологічна структура діяльності

- **МОТИВ** - це внутрішня рушійна сила, яка спонукає людину до діяльності. Мотиви діяльності та поведінки людини генетично пов'язані з її органічними й культурними потребами. Потреби породжують інтереси, тобто спрямованість особистості на певні об'єкти з метою пізнати їх, оволодіти ними.

Психологічна структура діяльності

У МАКРОСТРУКТУРІ ДІЯЛЬНОСТІ 4 основні блоки:

спонукальн
о-ціннісний
(мотиви,
цілі)

прогностич
но-
проективни
й
(прогнозуван
-ня, вибір,
планування)

виконавчо-
реалізуючи
й (способи,
засоби,
результат)

оцінно-
порівняльн
ий (аналіз,
виявлення
помилки в
результатах і
процесі
досягнення)

Освоєння діяльності. Рухи і дії

- Інтеріоризація - це перенесення структур зовнішньої діяльності у внутрішнє психічне (певну схему, образ, модель, алгоритм та ін.)
- Екстеріоризація - перенесення внутрішніх, розумових дій назовні (у психомоторні дії).

Освоєння діяльності. Рухи і дії

Види дій

1	ПРЕДМЕТНІ , або зовнішні	дії спрямовані на оволодіння предметами, контакти з людьми, з тваринами, рослинами тощо.
2	РОЗУМОВІ	дії виявляються у сприйманні, діяльності пам'яті, мислення тощо. Вони утворюються на ґрунті зовнішніх, предметних дій. Предметні дії в результаті інтеріоризації, тобто їх перенесення у внутрішнє життя людини, стають змістом розумової діяльності.

Освоєння діяльності

- Діючи, людина відчуває зворотний вплив з боку предмета діяльності, ситуації, здобутих результатів. Вони мають формуючий характер, розвиваючи саму особистість.
- Ефективне використання сучасних складних знарядь праці вимагає оволодіння добрими знаннями, навичками та уміннями, погодження своїх дій з діями інших людей, підпорядкування загальному ладу, переборювання значного емоційного напруження, зокрема й негативних емоцій. Усі ці якості розвиваються в процесі діяльності.
- Водночас формуються такі складні, соціально значущі якості, як працьовитість, дисциплінованість, відповідальність, розуміння суспільних потреб та інтересів.

Основні види діяльності

Основні види діяльності

НАВЧАННЯ - це такий вид діяльності, продуктом якої є знання, навички і вміння

ПРАЦЯ - це жива єдність фізичного й психічного

ГРА - це такий вид діяльності, продуктом якої є сам її процес.

Список літератури

1. Абульханова -Славская К. А. Деятельность и психология личности. - М.: Наука, 1980.
2. Асмолов А. Г. Деятельность и установка. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979.
3. Беспалов Б. И. Действие: Психологические механизмы визуального мышления. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984.
4. Брушлинский А. В. Деятельность, действие и психическое как процесс // Вопр. Психологи. - 1984,-№5.
5. Варій М.И. Загальна психологія: Навч. посібник / Для студ. психол. і педагог, спеціальностей. - Львів: Край, 2005.
6. Волков А. М., Микадзе Ю. В., Солнцева Г. Н. Деятельность: структура и регуляция. Психологический анализ. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987.
7. Давыдов В. В., Маркова А. К. Концепция учебной деятельности школьников // Вопр. психологии. -1981. - №6.
8. Ковалев В. И. Мотивы поведения и деятельности. - М.: Наука, 1988.
9. Конопкин О. А. Психологические механизмы регуляции деятельности. - М.: Наука, 1980.
10. Эльконин Л. Б. Психология игры. - М.: Педагогика, 1978.